

1158

БІОТЕКА

ДОБРА ІГНИРІСЬКА

О.КВІТ
**БОЖА
ПОМІЧ**

ВИДАВНИЧИЙ ІНСТИТУТ „ДОБРА КНИЖКА“

ЛЬВІВ І, ВУЛ. РЕЙМОНТА 4. м. 1.

висилає всі самоосвітні українські книжки католицького позитивного змісту

комплетує й закладає бібліотеки для католицьких читалень і кружків

видає світську позитивну белетристику та релігійні книжки

служить радою католицьким авторам, що бажали б видати свої твори згл. мають до збуття свої книжки

кольпортує добрі книжки, летючки, образи й т. п.

При запиті треба залучити поштову марку на відповідь.

Всякі книгарсько-видавничі справи полагоджуйте через „Добру Книжку”: так причинитеся до поширення доброї книжки між наших людей!

О. КВІТ

БОЖА ПОМІЧ

та інші гутірки на катехитичні теми.

~~47246/127~~
Львів. Бібліотека
АН. УРСР.

ВИДАВНИЧИЙ ІНСТИТУТ „ДОБРА КНИЖКА” — Ч. 127.

Л Ъ В І В

Р. Б. 1 9 3 8

15(2-44)/5-644

21/24574

~~3/73~~

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 2856

Накладом автора. — Друковано 2.000 примірників.
Друкарня „Графія”, Львів, ул. Тиха ч. 5. Тел. 202-83.

1. БОЖА ПОМІЧ

Під яблінкою стояв маленький хлопчик та все зирк тай зирк угору. Там на гиллях яблучка гарненькі, смачненькі, червоненькі. Егеж! Зівби пару, так щож, як високо й не досягне. Аж надійшов тато до саду й каже: „Ти певно, Васильку, зівби яблучко одно? Чекай, чекай, я тобі поможу! Я тебе підсаджу, то й досягнеш!” І взяв хлопчину на руки, підніс до гори і Василько досягав.

Так само і ваша душа, як цей хлопчина, все глядить угору до неба, бо там її щастя, радість і вічність. Але сама вона не годна туди дістатися. Треба, щоби хтось поміг, підсадив. І тоді підходить до такої душі Отець Небесний і каже: „Чекай, чекай, дитино! Я тобі поможу! Я тобі дам своєї ласки робити добрі діла. А за тими добрими ділами, як по щаблях драбини вийдеш аж до неба!”

О так! Ласка Божа, це поміч Божа. Вона є подвійна: 1) дійствующа, й 2) освячуюча. Божа ласка дійствующа помагає нам діяти, чинити добрі вчинки, а ласка освячуюча помагає нам жити в праведності й святості до кінця життя, бо тільки такі душі можуть увійти до небесної вічності.

Божа ласка є для чоловіка найбільшим дарунком від Бога. Бо Господь Бог дає її кожному чоловікові даром, щоб лише приймив її і спасав свою

душу. І чоловік, що приймає цю ласку, має силу доконати найгарніших діл.

Св. Тома, коли був малим хлопцем, ходив до школи, а мама все давала йому в кишеньку „друге снідання”. Але хлопчина, як тільки вийшов на вулицю, зараз давав це снідання якомубудь бідакові. Раз в осені побачив на розі вулиці бідного хлопчину, що голодний і обдертий трясся від зима. Тома не довго надумуючись, скинув зі себе плащик і накрити бідного хлопчину. А в дома, як зачала мама сварити за це, сказав: „Бий мене, мамо, і карай, але я таки не міг дивитися на те, як цей бідний хлопчик трясся на вітрі!”

Знаєте, дороженькі, що попихало цього доброго хлопця до таких гарних учинків? Це л а с к а ді й с т в у ю ч а! Бо Божа ласка, це Божа поміч, це пожива душі!

Чи може мала дитина обійтися без родичів? Ні! Нехайби родичі покинули її на вулиці, а зараз згине. Бо родичі цю дитину годують, одягають, учать ходити, вчать говорити, а навіть, як дитина виросте велика, й тоді доглядають її у слабості, помагають у науці й дають забезпечення до життя. Хоч ви своїм родичам не одну прикрість зробили, але вони вас люблять, добра бажають та все помагають.

Але й ваша душа хоче жити. Без Божої помочі вона згинулаб для вічного життя. А Бог усе їй помагає, доглядає, лікує і забезпечує до будучого життя. Хоч ви нераз невдячні для Бога, але Бог не перестає вас любити й усе буде вам помагати, щоб тільки довели ви свої душі до неба.

Усім людям дає Бог свою ласку, свою поміч,

та не всі люди приймають її. Трапиться чоловік, що скаже: „Я не хочу, щоби Бог мені помагав! Я собі сам буду робити!”

Я бачив, як один робітник завдавав собі на плечі кіш з вугіллям. Підскочив до нього добрий товариш і каже: „Чекай, я тобі поможу!” А цей відказує: „Не треба, не треба! Я сам!” Сіпнув кошиком, хитнувся з ніг і впав на камінь. Тоді аж закликав огидним проклятом.

Є й така душа, що відкидає Божу поміч, сіпається до життя без Бога, падає в ділі та кінчить вічним прокляттям.

Ішли два хлопчики коло саду. Глипнули на рясну грушу, аж слинка поточилася на язик. Грицько подумав хвилину й пішов далі. А Василько розглянувся навкруги і гайда через пліт за грушками. Одному й другому Бог давав свою ласку. Одному й другому промовляв до совісти: „Памятай, семе — не кради!” Одначе один прийняв цю Божу поміч, скріпив свою волю й мав силу опертися покусі. Зате другий відкинув Божу ласку, не мав сили волі тай пішов по чуже.

Але є й такі люди, що за ці Божі дари й Божу поміч відплачуються Богові страшною невдякою. З катедральної церкви в Парижі вертався по Службі Божій Єпископ до своєї палати. Аж напроти нього стає робітник - соціаліст і просить: „Прошу мені допомогти! Я такий бідний. Вдома жінка хора, діточки дрібненькі. Змилуйтесь, допоможіть мені! Хоч одного франка подаруйте!” Жалко стало Єпископові бідної людини, добув з кишені 20 франків і каже: „Маєте, приятелю! Порятуйте свою родину!” На другий день вертається Єпископ з церкви,

аж тут знову заступає йому дорогу цей самий робітник. Та вже не просить, як учора, але як хижа звірюка кинувся на Єпископа з криком: „Давай гроші!” Добув з кишені якесь гостре залізо і пробив Єпископа. Ще тільки встиг Єпископ сказати: „За що мене мордуєш?” А цей відказує: „Бо ти маєш гроші, а я ні!”

Сконав Єпископ. Збіглися люди й схопили робітника. Поліція перешукала його кишені та знайшла новісінький штилет. Тай питають: „Де ти, чоловіче, взяв грошей на таку дорогу річ, як ти бідний?” А цей відказує: „Вчора цей сам Єпископ подарував мені 20 франків! Я пішов до міста, купив штилет і ним пробив Єпископа. Бо він має гроші, а я ні!”

Кров стиналася людям у жилах, коли вчули те. Що за страшна невдяка. Булиб на місці вбили робітника, якби не поліція. Але, дорогенькі, подібно деякі люди й з Богом поступають. Бог їм дає здоровля, кормить їх тіло, кормить їх душу, а вони, як хижа звірюка, своїми огидними ділами й богохульною бесідою наново пробивають Найсолодше Серце Божественного Спасителя. О, яка страшна невдяка!

Одної суботи вертався я потягом зі Львова. У вагоні повно робітників і тижневих зарібників. Один трохи підпитий. Вганяв по вагоні, викрикав огидні бесіди й пісні, напастував людей. Аж соромно! Щож, коли темненький був. Заробив пару злотих, тай що робити з ними? Пропити! Нараз! Дарма, що завтра може кусника хліба не буде на обід. Егеж! Намовили „колеги”, самі наїлися, напилися коло нього, поклепали по плечах, похвалили,

тай тепер навіть у вагоні з темнячка сміються:
Ха, ха, ха,... хі, хі, хі...

Але встав один робітник з гурту, може й товариш; тай каже: „Ей, Андрію, спамятайся! Чому себе так опідлюєш публично? Будь культурний! Протратив зарібок, та хоч не затрачуй чести. Та може ти ще й якийсь християнин! Може Божі заповіді знаєш?”

Усі подорожні звернули свої очі на цього гарного й культурного робітника. У вагоні стихло і споважніло. Навіть п'яний товариш опам'ятався і висунувся на коритар.

А тепер спитаю вас: Звідки ця людина набрала відваги публично виступити проти моральної гнилі? Таж від цього п'янюги міг він усього сподіватися! Та не лякався! Бо це Божа ласка поділала на нього, щоби публично нап'ятував зло. Нехай воно не шириться між іншими, нехай ніхто не підсміхується і не притакує головою, але нехай кожний знає, що це моральна гниль і що її треба всюди нап'ятувати.

Думаю, дорогенькі, що ви вже порозуміли, що це Божа ласка?

— Це поміч Божа, щоби ми могли легше виконати Божі заповіді. Ласка дійствующа дає нам силу, виконувати гарні діла.

— Можнаби без Божої ласки обійтися?

Ой, ні! Шеста правда віри виразно каже нам, що ласка Божа до спасення конечно потрібна. Бо небо, це понадприродне щастя. Природне земське щастя ми моглиб осягнути нашими природними силами. Але до осягнення понадприродного небесного щастя, ми мусимо мати понадприродну не-

бесну силу. А таку понадприродну поміч може нам дати тільки Бог. Отже без ласки Божої, себто без Божої помочі годі обійтися.

— Але чи Бог дає всім людям свою поміч?

— О, певно всім, бо всіх хоче спасти! Хто молиться, просить, тому Бог дає свою поміч. Хіба що хтось не молиться і сам не хоче, щоби Бог йому поміг.

Отож молімся, просім Господа Бога щирим серцем, щоби подав нам своєї ласки, своєї помочі, підніс нас з упадку гріха і допровадив до того місця, де Сам перебуває з Ангелами і всіми Святими.

2. СВЯТИЙ ЧОЛОВІК

Щоб досягнути щастя в небі, треба собі на нього заслужити, себто треба робити добрі діла. А щоб ми могли зробити якесь добре діло, мусить нам у тому Бог помагати. І Бог нам помагає, бо дає ді й ст в у ю ч у л а с к у, яка саме помагає нам робити добрі діла. Але щоб дістатися до неба, треба бути ще й святим! Бо небо, це місце тільки святих!..

Одначе, я бачу, що ви вже всміхаєтеся. А в ваших головах шибє якась невиразна думка: „Де, де мені до того! Хто може бути святим? Де такого чоловіка на світі знайти?”

Але, мої дорогі, ви помиляєтеся! Ви це слово „святий” хибно розумієте. Вам усе здається, що святі люди готові з неба падають на землю, або живуть десь у далеких, незнаних краях, або вже родяться святими, або може колись були, а нині вже їх нема. Тимчасом це неправда! Святим може бути кожний чоловік, і навіть ви. І на правду, ви вже багато разів були святими, лиш може коротко. Але кожний раз, як ходили до св. Сповіді, ви були святими. Чи ви не чули, як священник у церкві на Службі Божій кличе до людей „Воньмім! Святая Святим!” І святі люди виступають з лавок і з кутів церкви, клякають ближче коло престола,

а священник подає їм св. Причастя. Правда, що звичайні прості люди, а святі. „Воньмім! Святая Святим!” значить: Уважайте (воньмім), Святі Тайни (Святая) святим людям (святим)! Отже люди, що добре висповідалися і не мають гріхів, це вже святі люди. І якщо наново не зроблять гріха, то й завтра будуть святі й на третій день і на четвертий, аж доки не зроблять тяжкого, смертного гріха. Ви може нераз чули, як деякі людці підсміхаючися з хлопця, чи дівчини, що частіше приступає до св. Тайн, називають їх „аво, дивися, який святий!”, „аво дивись, яка свята!” Вони несвідомі говорять це ніби на глум (кпини), а тимчасом дійсню правду говорять. Бо хто має чисте сумління прийняти св. Тайни, той уже святий. Бо святим чоловіком є той, хто сповнює Божу волю, захоче Божі заповіді й має чисте сумління. І святі були звичайними людьми. Лиш вони ціле життя боролися з гріхом, щораз освячували свою душу, тому стали святими.

Слухайте, мої дорогі! Якби я вам сказав: „Молодці! Уважайте! За хвилиночку в цю клясу, де вчитеся, вдарить грім і вас усіх побе на смерть. Нема рятунку!” Ой, правда, як би ви настрашилися? Поблідли б і задрижали. Одні плакали б, другі кричали б, одні дерлися б по стінах, другі дерлися б до дверей і вікон втікати, інші мліли б і відразу падали на землю. Але, як би ви так нині були всі сповідані й запричащалися, ой, як інакше виглядала б для вас ця остання хвилина. Ви були би спокійні. Одні клякали б на коліна, другі хрестилися б і молилися, а деякі може б набожної пісні заспівали. І зо співом умирали. Я знаю, що ви і в книжках та газетах читали, що були такі

люди, які на муки, на шибеницю зо співом усміхнені йшли.

Чому люди, як загремить, хрестяться, моляться? А, бо не один, братчик, може рано не перехрестився, не помолився. А пів копи гріхів на його совісті. Ой, це не жарти! Навіть учений чоловік, хоч знає, що грім це ще не є ніщо страшне, що це електрична іскра, атмосферичне забурення, воно приходить собі у воздуху горою, але і цей учений чоловік трясеться тоді і в думці сповідається зо своїх гріхів, бо він боїться вмирати, бо він має нечисте сумління.

А чи знаєте, кого нині ховали? О, та чому б ви не знали! Це ж наше містечко не таке велике. Ви всі знаєте, що це був дуже здібний ремісник. Ще вчора раненько встав, убрався і зачав робити дуже гарний креденс на фюрнірах. Але впав, нагло помер і ще цього самого дня другий столяр зробив для нього домовину.

Та ви ще всі молоденькі юнаки! Ви ще можете і сто літ жити. Тільки пошукайте мені такого чоловіка, що заручивби вам, що ви будете ще жити 50 літ, або хоч 20, 10, 5, 1, хоч ще 2 місяці, 2 тижні, або ще два дні, дві години. Знайдете такого? Ой, ні! Навіть лікарі з цілого світу не загарантують. Бо ця загадка в самого Бога.

Але цей Бог добрий наш батько! Він не хоче нас лякати. Він хоче, щоб ми були все безпечні. Тому знов дає нам свою поміч. Крім ласки діючої дає нам ласку освячуючу, яку уділює нашій душі на постійне, щоб ми мали в собі надприродне життя. І ця ласка освячуюча:

1) очищує нас від смертних, тяжких гріхів, робить нас святими і милими для Господа Бога;

2) вириває нас з рабської неволі діавола й робить нас дітьми самого Бога, що мають право до Його небесного спадку;

3) робить нас спосібними сповняти добрі діла, що за них заслуговуємо небесне щастя. Бо не все добре діло дає нам право до неба. Як хтось живе в смертному грісі, то хочби він не знати які добрі діла творив, так все це нідочого, бо він не є дитиною Бога, але діавола. Хочби твому татові сусідські хлопці не знати які добрі прислуги чинили, то чи мають вони право до спадку? Ні! Ти маєш право до спадку, бо ти татова дитина. Хіба що ти бувби дитиною негідною, нікчемною, тоді тато має право виключити тебе від спадку. Отож, мої дорогі, будьте святими! Це не значить, щоб зараз мусіли цілими днями молитися, втікати десь на відлюддя, бути сумними, захмареними, ні побавитися, ні пожартувати. Навпаки! Святий чоловік усе веселий і то правдиво веселий! Бо хоч грішник назверх сміється, то в його душі неспокій, грижа совісти. А ти будеш веселий, щасливий, ніщо тебе не залякає, ти будеш сильний, відважний, ніхто тебе не переможе, бо ти будеш Божою дитиною. Ласка дійствующа буде твоєю поживою, а ласка освячуюча буде твоєю одежею, у якій ти колись увійдеш на вічнорадісну Божу гостину.

У св. Письмі оповідає Христос людям таку притчу:

Один багатий князь справляв весілля своєму синові. Тай приготував ся неабияк. І кімнати прикрасив, і столи заставив, і музик привів, усього, що треба було, щоб тільки гості забавилися й повеселилися, як слід. Відтак розіслав слуг, щоби

спросили запрошених гостей. І пішли слуги, і просили гостей, але гості чомусь не хотіли прийти. Це дивно трохи, але не прийшли. Тоді князь післав до них інших слуг і каже: „Скажіть моїм гостям, що вже в мене все приготоване до весілля! Найкращих волів казав я заколоти, найкращі страви зварити і все вже приготоване і заставлене на столах до обіду. Приходіть на весілля!” Але гості й тепер не йшли. Зачали викручуватися. Один каже: „Я не можу прийти, бо я купив собі пару волів та мушу випробувати їх, чи добре ходять у плузі, чи воза потягнуть, чи не вміють колоти. Дуже перепрошую, я не можу прийти!” Другий знову каже: „А я собі нивку купив. Не маю часу нині. Мушу оглянути, чи це нивка врожайна, які границі коло неї, як виглядає. Дуже перепрошую, але я теж нині не прийду!” А третій каже: „Ей, та я недавно оженився. Як мені хату лишити? Я таки не піду на весілля!” А були й такі нікчемні гості, що схватили бідних слуг, побили, покалічили, а деяких і позабивали зо злости... Ой, розгнівався князь. Деж так можна. Післав своє військо й вигубив цих убивців, а їх місто велів спалити. Тоді сказав своїм слугам: „Весілля готове, але запрошені не прийшли, бо може не були гідні! Тому йдіть тепер на роздоріжжя й кого тільки стрінете, всіх просіть до мене на весілля!..” І вийшли слуги на роздоріжжя, зібрали всіх, кого тільки найшли, і злих, і добрих. І весілля заповнилося гістьми. Але прийшов цар подивитися на своїх нових гостей. Дивиться, аж сидить ось чоловік у невесільній одежі. Невичесаний, необмитий, та в брудних лахманах. І промовив до нього князь: „Друже! Як ти увійшов сюди, не маючи весільної

одежі? Як ти смів у таких брудах показуватися між весільних гостей?" Тоді звернувся до своїх слуг і каже: „Гей, слуги! Беріть цього чоловіка! Зв'яжіть йому руки й ноги та киньте в темницю! Там буде плач і скрегіт зубів! Багато є покликаних, та мало вибраних!"

Ось і бачите, мої дорогі, що сталося! Колись Господь Бог і вас покличе до себе в гостину вічності. І до неодного з вас може теж промовить: „Ей, друже, а ти як вибрався сюди? Де твоя весільна одежа душі, освячуюча ласка? Як ти смів приходити сюди на мою небесну гостину в таких брудних лахманах душі, з тяжкими гріхами? Як ти смів умирати так неприготований без освячуючої ласки? В якій одежі ти прийшов сюди?" І звернеться до своїх слуг, Ангелів небесних, і скаже: „Беріть цього чоловіка! Зв'яжіть його і киньте в темницю!"

О, щоби так не було, то старайтеся, мої дорогі, щоби ви все були в стані ласки освячуючої. Нехай одежа вашої душі буде все святочна. Щораз очищуйте свою душу з гріхів, сповняйте Божу волю, заховуйте Божі заповіді, сповняйте совісно свої обов'язки, будьте культурні у щоденному житті, а Бог вам подасть освячуючої ласки, щоби колись сміло могли увійти на Його вічнорадісну гостину.

3. БУДЬТЕ ВСЕ ЖИВИ!

В одному містечку поїхав наш господар на фірманку. Більше їх поїхало, і то далеко, бо аж на Волинь. У п'ятницю були коло Дубна. Наш міщанин зголоднів і купив собі ковбаси. Піст? Ей, що йому піст. Все одно. А по ковбасі, як дуже палило, випив трохи води. Можна, не можна, немав стриму й випив. Тай зараз дістав корчів і затроєння жолудка прийшло. Зупинив коней, качається на возі, кричить з болів. Позлазили з возів інші фірмани. Здоймили товариша з воза, дали напитися горілки, ще й натерли горілкою живота тай так лишили серед дороги. В інших людей завезли б десь до хати, або хоч одного чоловіка лишили коло нього, а вони ні. Займили своїх коней тай поїхали собі. А чоловік конає серед поля... В ночі надійшов поліцай і відставив хорого до міста. А на другий день відпровадили його аж до родинного містечка. Кликнули домашні лікарів, взялися рятувати, але хорому щораз гірше. Аж у неділю по Вечірні приходить до мене син і просить: „Прошу отця духовного, тато дуже хорі! Може би їх висповідати?” — „А певно, що треба! Це навіть скорше можна було візвати!” — відка-

зую синові, беру святі Тайни з кивота й їду до хорого аж на передмістя.

Дзеленькнув дзвінок, вступаю до сіней. По хаті ніби пізнаю господаря. Здається й порядний господар був, нераз у церкві його бачив. Але нахилилася жінка коло ліжка, і кличе: „Романе! Романе! Отець приїхали! Може висповідаєшся?” — „Чого хочете в мене? Чогосте вчепилися мене? Я ще не вмираю! Накрий мене кожухом! Ой, ой, кахи, кахи”... і закашлявся неборак, а в грудях грало, як колесо під тягарем.

Виджу, що не жарти, підступаю сам до хорого і кажу: „Пане господарю! Не бійтеся! Вам буде легше! Ви подужаєте. Але як ви так понакидали на себе коців, перин, кожухів, то ще вдягніть святочну сорочку на свою душу! Це вам не пошкодить, а допоможе багато!” Нічого вже не відказував чоловік. Висповідався і прийняв святі Тайни. А вчором, заки поклався я спати, вже паламар дзвонив усіми дзвонами. „Роман помер!” — понеслася вістка від хати до хати по всьому містечку.

О, щасливий цей Роман, що вибираючись у цю далеку гостину, таки вдягнувся в святочну одержу освячуючої ласки. А то бувби став на Страшному Суді у брудних лахах і там почув голос Небесного Царя: „Беріть його! Зв'яжіть і вкиньте в темницю вічного прокляття!”

Отож, мої дорогі, все моліться, щоби вам Господь дарував ласки дійствующої, а ласку освячуючу одержите приймаючи святі Тайни. Ісус Христос установив 7 святих Тайн: 1) Хрещення, 2) Миропомазання, 3) Евхаристію, 4) Покаяння (Сповідь), 5) Оливопомазання, 6) Священство, і 7) Супружество.

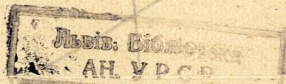
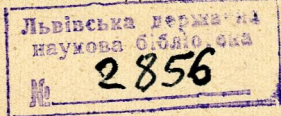
28037.

Ці святі Тайни, це видимі знаки, невидимої ласки, подібно, як видиме сонце є знаком невидимого тепла, або передача комусь ключів, є знаком передачі влади. Христос знав цю людську просту цікавість, що хоче все видіти, чути, дотикати, тому всі св. Тайни видимі. Бачимо, як хрестять дитину, бачимо, як миропомазують, як сповідають, вінчають, тощо. І ці зверхні знаки вказують на внутрішню ласку. Бо ці св. Тайни установлені Христом, мають від самого Христа силу уділяти людині Божу ласку, благодать і освячувати її душу.

Як жеж освячують нас св. Тайни? Отож освячують у цей спосіб, що уділяють нам освячуючу ласку, а хто вже її має, то помножують цю ласку. Бо прим. може бути хтось здоровий, але він це здоров'я мусить усе піддержувати, скріплювати. Мусить відповідно відживлятися, одягатися, а передівсім мусить мати чистий воздух і воду. На літниця їдуть не тільки люди хорі, але й здорові. Подібно теж і здоров'я нашої душі мусимо все піддержувати й скріплювати св. Тайнами, щоби помножували в нас освячуючу ласку.

Крім того, кожна Тайна уділює нам ще особливих ласк, задля яких Христос її установив.

Як капелюх хоронить нашу голову від простуди, чоботи гріють ноги, а плащ решту нашого тіла, так і кожна Тайна дає нам особлившу поміч до сповнення різних наших християнських обов'язків. Св. Тайна Хрещення очищує нас від гріхів і робить членом Христової Церкви, св. Тайна Миропомазання дає нам силу бути борцем Христо-

вим, св. Тайна Супружества дає нам силу гідно сповняти обов'язок подружжй, св. Тайна Священства дає силу гідно виконувати священничий уряд і так далі.

Щоби піддержати здоров'я нашого тіла, ми мусимо кормити його різними стравами. Хліб дає нашому організмові складники скророві, молоко, яйця витворюють в організмі білок, помідори, морква помножують кровні тільця, ярина, овочі, ріжні зупи, знову приспособлюють в організмі інших складників. Бо інакших складників потрібно для нервових клітин, інакших складників для кровних тілець, інакших для скріплення костей, і т. д.

Хоч що правда, ми багато ріжнородних страв не їмо. Бо в нас жінки не вміють варити. А це тому, що дівчата до школи ходять всего рік-два й науку покидають. Кажуть: Я й так господинею буду! І потім навіть підписатися не вміє. Вистроїться, вичубиться, знає погуляти, але книжок не читає, газет не розуміє, за годяще куховарство навіть не думає, тай потім капарить чоловікові день у день борщ тай борщ, а раз на неділю пироги. А хліб, як спече, так такий товканець затовче, що зуб не вчепиться, або знову зробить закалець, що липне до зубів, як карук. А чейже і просту страву вміти зварити, приправити, то й стравніше, лекше в рот полізе. Тай до всякої праці тоді чоловік здібніший.

Подібно теж і до праці для спасення нашої душі потрібно нам св. Тайн, що дають нам особливші ласки, немов соки небесні. Нажаль є такі люди, що приймають св. Тайни якнебудь, недбало, без застанови, без приготування. Тому ці св. Тайни

не приносять їм належної користі. А бувають і такі, що негідно приймають св. Тайни. Тоді вони допускаються страшного смертного гріха, що називається святотоцтвом. Вони зле сповідаються, негідно причащаються, вінчаються і стягають на себе ще більшу кару.

До св. Тайн належить приступати якнайчастіше. Однак св. Тайну Хрещення, Миропомазання і Священства можна приймати тільки один раз на ціле життя. Бо ці три св. Тайни витискають на душі знамя, яке вже ніколи не дається затерти. Хто раз віродився водою і Духом святим у св. Тайні Хрещення і стався дитиною Божою, цей уже до смерти тою дитиною остане. Може пізніше ця дитина зробиться лихою, негідною, виродком, але знамя Божого синівства все на ній остане. Хто раз іменованний жовніром Христовим у св. Тайні Миропомазання, хто раз посвятився бути слугою Божим у св. Тайні Священства, мусить ним остати до смерти.

Крім цього треба згадати, що дві св. Тайни — Хрещення і Покаяння називаються Тайни мертвих, а інші п'ять — Миропомазання, Евхаристія, Оливопомазання, Священство і Супружество, це Тайни живих.

Св. Тайна Хрещення і Покаяння, це Тайни мертвих, бо без них людина в Божих очах — труп. Хто не прийняв св. Тайни Хрещення, цієї першої Тайни, не може тим самим інших Тайн приймати і не може мати в собі надприродного життя. Хто не приймає св. Тайни Покаяння і живе в гріхах, той у Божих очах якби вже померший. Може це

бути чоловік тілом здоровий, кріпкий і сильний, як дуб, але перед Богом — це труп.

Я бачив на місті одного гарного хлопця. Великий, кремезний і в гарному чорному вбранні. Але вступив цей молодець до шинку і за якийсь час вийшов п'яний. Що хотів крок зробити, то заточився на бік і геп у болото. Хотів підвестися і знову носом у баюру. Обвалявся, закровавився, запінився, і страшно харчав. Аж якісь люди кинули його на віз і повезли до дому. Тепер питаю вас: Чи це був чоловік? Усі скажете, що ні! Хіба худобина! Подібно теж є і з людиною, що живе в стані тяжкого гріха.

Зате Тайни живих, себто інших п'ять, уділюється людям, що вже живуть у стані ласки освячуючої. І ці Тайни живих цю ласку лиш помножують, побільшують.

Отож, мої дорогі, гідно приймайте святі Тайни, помножуйте в собі освячуючу ласку й будьте живі, щоб колись могли сміло увійти в нове, вічне життя!

4. ВІДРОДЖЕННЯ ДУШІ

Святе Письмо оповідає нам, як то одного разу прийшов до Христа на пораду один жидівський учений громадянин, що звався Нікодим. Наслухався він чимало новинок, що Христос це якийсь незвичайний чоловік, якийсь великий учитель, Божий учитель, тай подумав собі: Піду я до нього та поговорю з ним за Божі справи тай довідаюся, що робити, щоб довести душу до вічної щастливості?

І розвідав Нікодим, у котрому домі перебуває Христос, тай вибрався до нього. І то, як оповідає св. Письмо, зночі вибрався, себто пізнім вечором. Егеж! Він знав, що жидівська верхівка не дуже то любить Христа, глузує собі з нього тай боявся, щоби хто з нього не посміхнувся. А може стидався, щоб люди не сказали: „Аво, дивіться! Такий учений чоловік, а ще йде радитися до другого вчителя, до якогось Христа!” А може боявся, щоб жидівські верховоди не сказали до нього: „Ти! Який ти наш товариш, що ходиш на раду до цього Христа, якого ми ненавидимо? Чи ти може хочеш пристати до його учеників?” Тому вибрався Нікодим до Христа сумерком ночі, щоб ніхто його не бачив.

Це подібно й нині буває. Не один чоловік пішовби частіше до церкви, пішовби частіше до

св. Сповіді, приступавби до св. Тайн, але щож, коли все дивиться на людей. Усе такий несвідомий чоловік думає собі: „А не знати, що люди скажуть на те? А не знати, що мої товариші скажуть мені? Може будуть підсміхатися з мене, може скажуть, що я святим хочу бути?” І через те здержується від релігійних практик. Нераз так сумління гризе чоловіка, страх перед Божою Справедливістю так пхає його до св. Сповіді, до св. Тайн, але буде нераз цілими літами мучився, а до св. Тайн не приступить, бо не знати, що товариші сказалиби на те. Коби так Служба Божа правилася в ночі, а священики сповідали о самій півночі, то булоб добре. І то щоб нікого тоді не було, лиш він сам один.

Це дуже погана хиба фальшивого стиду, яка особливо вкорінилася в нашому народі. Так поступають і в світських справах. Взявсяби чоловік коровами орати, щоб даром коней не годувати, але не знати, що люди скажуть на те. Зачавби якимось по новітньому господарювати, але не знати, що сусід скаже. Чи буде хвалити, чи буде сміятися? Тому всі тримаються купи, тримаються темноти, аж доки не знайдеться котрийсь відважніший і перший дасть гарний приклад, а тоді вже й інші потягнуть за ним.

Отож пішов Нікодим в ночі до Христа, вийшли оба на горище дому під зоряне небо й Нікодим каже:

— Вчителю! Я знаю, що ти не є звичайний чоловік! Ти вчитель, що прийшов від Бога! Бо ніхто не може творити таких чудес, як ти твориш, колиб не був з тобою Бог!

І пішла розмова про найважливіші справи, як провадити душу до Бога, яких засобів уживати, щоби бути Божою дитиною.

І сказав Христос Нікодимові:

— Направду і направду говорю тобі, що коли хто не відродиться „свише”, себто згори, то не може оглядати Царства Божого!

Одначе Нікодим добре цих слів не порозумів і питає:

— Як може чоловік, що вже є старий, родитися? Чи може він ще раз родитися?

А Христос йому відповів:

— Направду, направду кажу тобі, що хто не відродиться з води і з Духа, не може ввійти до Божого Царства! Що народилося з тіла, є тілом, а що народилося з Духа, є духом. Не дивуйся, що я тобі сказав: треба вам народитися „свише”, згори. Вітер віє, де хоче, і голос його чуєш, лиш не знаєш, звідки приходить і куди йде. Так є і з кожним чоловіком, котрий народився з Духа.

Тут Христос хотів пояснити Нікодимові, що треба людям відродитися не тілом, але душею. Одначе Нікодим не порозумів ще докладно й каже:

— Якже ж це може бути?

А Ісус каже йому:

— Як це? Ти є жидівським учителем і цього не знаєш? Направду, направду кажу тобі: Ми (себто Пресв. Трійця) говоримо про те, що знаємо, і що ми виділи, свідчимо; а ви свідоцтва нашого не приймаєте!

Довго ще велася розмова між Христом і Нікодимом. Чи зрозумів вкінці Нікодим Христову науку, чи ні, не знати. Та коли по своєму Во-

скресенні явився Христос ученикам на горі в Галилеї, сказав виразно:

— Дана мені всяка власть на небі і на землі. Отже йдіть у світ, навчайте всі народи і хрестить їх в ім'я Отця і Сина і святого Духа! Вчіть їх заховати все, що Я вам приказав, а оце Я є з вами по всі дні, аж до кінця світа — амінь!

Оцими словами установив Христос св. Тайну Хрещення, в котрій чоловік водою і Божим словом відроджується в Ісусі Христі, і освячується до нового життя. Чоловік перестає бути тим, ким був передтим, і стає новим чоловіком, дитиною самого Бога.

Колись, заки ще Христос виступив зо своєю публичною наукою, вже хрестив людей св. Йоан (Іван) Хреститель. Але його хрещення не було св. Тайною. Бо навіть сам св. Йоан Хреститель сказав:

— Я хрещу вас водою, та прийде сильніший від мене, котрому я недостойний розв'язати рем'я його обуви; той буде хрестити вас Духом святим і вогнем (Божої науки).

І дійсно прийшов день великого відродження. Відродження цілого світу, цілого людського життя. Уже першого дня, як на Зелені Свята зіслав Христос на апостолів св. Духа, зійшлося коло їх дому багато народу і питали Петра й апостолів:

— Щож нам робити, мужі брати?

А Петро до них промови:

— Покайтеся і нехай кожний з вас охреститься в ім'я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів і приймете дар Духа святого!

І ті, що прийняли його слова, охрестилися. І пристало цього дня душ около трьох тисяч. А по-

тім св. Тайну Хрещення приймали мільйони. Вогнем Христової науки цілий світ спалахнув. Прийшло відродження людського ума, світоглядів, науки, мистецтва, знання, родинного життя, державного ладу, світ перемінився. Людське тіло остало те саме, але людський дух віродився, віродилася душа, пізнала правду й звернула свої очі до Бога. Зникло темне поганство, прийшло світло християнства.

Подібно теж діється і в земському людському житті. Нераз ми чули про відродження і його переживали. Буває, держава занепадає, тратить волю, тратить самостійність. Аж нараз приходить відродження. Оживає в народі охота до праці, до трудів, до жертв і посвяти. Входить у серце людей новий державницький дух і пориває народ до бою, до перемоги і держава потугою стає.

Буває і в літературі (письменстві) час занепаду. — Вкрадається плитка поверховність, моральна гниль, і безхребетність. Аж нараз зявляються письменники, які пишуть великі твори, вносять нові здорові думки, запалюють людського духа великими шляхотними ідеями — й література процвітає.

Ми маємо навіть таке товариство, що називається „Відродження”. Це протиалькогольне товариство. Воно каже людям: „Досить, люди, закурманювати свою голову горілкою! Досить уже витратили гроша на це трійло! Перестаньте пити! Думайте тверезо! Виховуйте нове покоління, щоб не валялося в болоті, але щоби захоплювалося новими думками, і твердо бралось до праці, бо ми хочемо кращої долі для народу! Беріть нашу

відзнаку на груди, і ставайте з нами в один ряд!" І помалу зникають коршми по українських селах і народові отвираються очі. Нарід відроджується до нового життя.

Так само і Христова Церква від найперших своїх початків кличе до людей: „Перестаньте люди жити в поганстві! Охрестіться і прийміть св. Духа. Беріть Христову відзнаку на груди, і ставайте в один ряд проти поганства, проти діавола, проти гріха, проти розпусти й одичіння, відродіться до нового, Божого життя, бо ми хочемо доброї долі для нашої вічності!"

5. ЩОБИ БУТИ ЧЛЕНОМ

Якщо хочемо належати до якогось товариства, то мусимо найперше вписатися в його члени, прийняти відзнаку цього товариства й дістати членську виказку, що дає нам членські права. Без цього не маємо участі в товаристві. Подібно теж, коли хочемо належати до товариства Божого, яким є Христова Церква, мусимо вписатися у її члени. Умовини прийняття до Христової Церкви є св. Тайна Хрещення. Відзнакою є знамя св. хреста, а членською легітимацією метрика.

Тому св. Тайна Хрещення є перша і найпотрібніша Тайна. Перша тому, бо перед Хрещенням не можна важно приймати ніякої іншої Тайни, а найпотрібніша тому, бо без неї ніхто не може бути спасеним. Сказав Христос: „Хто не відродиться з води і з Духа, не може увійти в Царство небесне!”

У св. Тайні Хрещення дає Христос людині великі ласки:

1) В Хрещенню відпускається людині первородний гріх, що по прародичах Адамові й Еві переходить на кожну людину, а якщо дорослий хреститься, то йому відпускаються теж усі гріхи, зроблені перед Хрещенням, разом з вічними і дочасними карами;

2) уділюється освячаюча ласка, через котру

відроджуємося духово і стаємося Божими дітьми і наслідниками неба;

3) Хрещення робить охрещеного членом Христової Церкви;

4) витискає на душі охрещеного незатерте знамя „христіянина”.

Отож уже після діяння св. Тайни Хрещення бачимо, що направду без цієї Тайни годі спастися. Тому то як тільки вродиться дитина, зараз родичі несуть її до св. Хресту. Зима, дощ, чи сніговія, все одно несуть. Чому? Бо бояться, щоб дитина не вмерла нехрещеною. Бо багато немовлят умирає. Маленька дитина захворіє тай ще не скаже, що її болить, бо не вміє говорити і не знати як її лічити. А коли дитина помре нехрещеною, на ній тяжить первородний гріх, з яким вона родилася, і через те не може Бога оглядати. І родичі, котрі допустили до цього, щоб їх дитина померла нехрещеною, мають смертельний гріх, і за цю дитину будуть колись відповідати на страшному суді.

Як важною для спасення є св. Тайна Хрещення, видно ще й з цього, що всі Тайни важно уділити може лише священик, а св. Тайну Хрещення крім священика, в наглому випадкові може уділити навіть кожний чоловік, і то вдома на місці. Захворіє дитинка, нема часу нести до церкви, то хрести сам!

А хреститься дитину ось у такий спосіб: Береться у глечик свяченої води, як нема свяченої, то звичайної, і поливаючи її три рази на головку дитини знаком хреста, треба сказати отсі слова: „Хрещається раб Божій (Іван, Никола, чи Стефан) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа — Амінь”. Якщо це дівчинка, то: „Хрещається раба Божа (Анна, або

Марія, чи Софія), в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа — Амінь". При слові „Отця" поливаємо водою на знак хреста раз, при слові „і Сина" другий раз, при слові „і Святого Духа" третій раз і вже дитина охрещена.

Запам'ятати цей спосіб хрещення не трудно. Йде про те, щоби лиш заховати притомність і в пору охрестити дитину. А то буває люди в важких, критичних хвилинах тратять голову. Зімліє хтось, впаде на землю, а люди в крик, та в плач. Та чого? Та відчиніть вікно, винесіть хорого на свіжий воздух, подайте води, зробіть штучне віддихання, натирання, і все буде в порядку. Захворіє хтось нагло, і люди знову одне поза одного крутяться, вертяться, ломлять руками, і заводять як за помершим. Та чого? Та біжіть скоренько по лікаря, кличте священика, а самі тимчасом рятуйте хорого, як можете. Та чого кричите, як цьому хорому саме спокою потрібно. Бо ваш крик і плач наганяє хорому страху, і він з переляку може вмерти.

Є в нас така й поговірка, як двох газдів потоплючого рятували. Поставали на мості, і кажуть: „Дивіться, дивіться, куме! Топиться чоловік!" „Ая, ая, справді топиться!" „Дивіться як кидає руками, ногами!" „Ая, змучився бідний!" „Шкода бідака!" „Та шкода! Щоб так хто руку подав, то й витягнувби з води!" „Ая! Йому б лиш тичку подати, і вже не пропавби!" „Чекайте, чекайте! Дивіться, вже пішов на дно!" „Ая, таки пішов, аж забулькотіло!" „Шкода чоловіка!" „Шкода, шкода!"

Подібно теж і з дітьми буває. Вродиться дитинка, наставилося вмирати, а родичі заки приберуться охрестити його, тай померло.

Але нині буває, скаже баптист, чи інший сектант: „Дитине не треба хрестити! Як його хрестити, коли воно ще не розуміє, що це св. Тайна Хрещення? Нехай виросте велике, навчиться Біблії, а тоді й охреститься”.

Та спитайте баптиста: „А хто тобі запевнив, що твоя дитина виросте велика? А що буде, як воно за місяць умре? А воно має на собі гріх первородний? Чому ти не дав йому змоги очиститися з цього гріха у св. Тайні Хрещення?

А навіть, якби виросло велике, хто тобі запевнить, що воно тоді схоче охреститися? А може воно виростаючи без Божої ласки, без впливу Христової Церкви, зробиться дикуном, лотром, бандитом і навіть не схоче чути нічого про Бога? Хто за нього буде відповідати? Ти, батьку, і ти мати!

Але може дехто скаже: „А от я бачив, як по деяких заможніших домах хрестили дітей уже старшими. Може їм було уже 5—7 років”. Так, часами буває, але не треба цього хибно розуміти. Бо ці діти уже були в дома похрещені, як це кажеється „з води”. А тепер родичі приводять їх до церкви лиш для доповнення обряду хрещення. Вони нарочно відложили це на пізніше, щоби це більше торжественно випало. Одначе Христова Церква хоч на це дозволяє, але такого ніколи не поручає. І саме поручає, щоби дитину таки відразу по народженню охрестити в церкві з повним, приписаним обрядом хрещення.

Але куди гірша справа буває, як родичі навмисне не хрестять дітей. Це буває у двох случаях: Або родичі стали безбожниками, і хочуть, щоби й дитина їх такою була, або не хрестять оттак

з легкодушности, чи лінивства. В обох случаях стягають на себе прокляття і страшну відвічальність за душу своїх дітей.

От я недавно хрестив дівчину, що мала вже 18 літ. Приходить до парохіяльної канцелярії й каже: „Прошу мені видати метрику!” Перешукую цілу книгу уроджених, тай нема. „Нема тебе тут записано!” — кажу. — „Якто? Для всіх є метрика, а для мене вже нема?” — каже дівчина. — „А нащо тобі метрики!” „Та я заміж виходжу й метрика до оповідей!” „А де ти вродилася?” „Та в Росії! Звідти мої родичі там утікали!” „Ну, то заклика маму сюди!” Закликала, прийшла стара мати тай питаю її: „Де ваша донька роджена?” „Та в Росії!” „А охрестили ви її?” „Та де охрестила! Не було як, потім отак відтягнулося, аж дотепер!... „Ну, нема що! — кажу. — Велике щастя, що вона досі живе! Нехай приходить учитися катехизму та треба буде тепер її охрестити!”

Бо дорослий чоловік мусить до св. Тайни Хрещення відповідно приготувитися. Найперше мусить навчитися головних правд віри і катехизму. Мусить збудити у своєму серці щирий жаль за всі свої гріхи, які перед хрещенням сповнив. А вкінці мусить зложити віроісповідання, себто відмовити голосно молитву „Вірую”, в якій коротко зібране все те, в що ми христіяни-католики віримо.

Після цього ще складаємо т. зв. хресний обіт. У ньому обіцяємо: 1) відречися діавола і всіх його діл; 2) служити Христові й вірити в Нього; 3) жити по християнськи до кінця життя.

За маленьку дитину це віроісповідання і приречення складають хресні родичі, т. зв. куми.

І коли тепер людина охреститься водою і Божим словом, очищується від первородного гріха і від усіх пріхів зроблених перед хрещенням і в Ісусі Христі відроджується й освячується до нового життя. Тепер на правду стається Божою дитиною, правдивим членом Христової Церкви, наслідником неба.

6. РУЧИТЕЛІ

Коли вступаємо в члени якогось товариства, нам прислугують деякі права, але теж і деякі зобов'язання, які дане товариство накладає на свого члена. Вступаючи в члени протиалькогольного товариства „Відродження”, мусимо відразу зобов'язатися, що вирікаємося горілки і всякого іншого алькогольного трійла, прирікаємо служити відродженецькій ідеї й між іншими людьми ширити тверезість.

Таксамо вступаючи в члени Христової Церкви, мусиш зобов'язатися, що вирікаєшся сатани і всіх злих духів, прирікаєш служити Христові, Христовій вірі й ширити її між іншими людьми.

О, це дуже важне! Тому, що дитина маленька, і не може цього зобов'язання і приречення висказати сама, на те кличуть до св. Хрещення дитини кумів. Це властиво повинні за свою дитину говорити родичі. Але не все обоє родичі можуть бути привні при хрещенні своєї дитини, тай може не все родичі будуть здібні, чи в силі подбати за те, щоб їх дитина, висказане ними приречення додержала. Тому проситься на кумів чужих людей, поважних, чесних, релігійних. У деяких місцевостях кличуть по кілька пар кумів. І їх святим обов'язком є допильнувати, щоб дитина, за яку складають при Хрещенні приречення, служити Христові, направ-

ду таки в житті служила Христові, жила в християнській вірі і в цій вірі вмирала.

Нате й записується імена кумів до метрики. І вони є наче цими ручителями за християнське виховання дитини. Коли хочемо позичити грошей у банку, то нам кажуть: „А підпишіть вексель!” Підписали, а тоді кажуть ще: „А нехай ручителі ще підпишуть! Ми хочемо мати гарантію, що ви насправду позичені гроші звернете!” І мусимо кликати ручителів. І то не яких будь лаптюхів, пянюг, чи волокитів, але людей чесних, поважних тай маючих, щоби своєю честю і майном заручили. Так само і при хрещенні дитини кличемо на кумів не яких будь пянюг, крикунів, чи волокитів, що нині тут, завтра там, але людей, що мешкають на місци, що є чесні, поважні, і самі глибоко релігійні, бо це є те духове майно, яким вони ручать за християнське виховання дитини.

Тоді, як ця дитина виросте і зачне може сходити на злу дорогу, такі куми скажуть до неї: „Ей, ти Грицю, чи Ганю! Схаменися! Не роби такого огидного гріха! Та ж ми тебе до Хрещення тримали! Та ж ми Богові прирікали, що ти будеш вірно служити Христові! А ти що робиш? Схаменися! Поправся!”

На жаль буває інакше. Вродиться дитина, а родичі без застанови кличуть на кумів якого будь газду чи господиню, що їм навіть не в голові християнське виховання цієї дитини. Або буває нераз, кличуть на кумів пройдисвітів, підпанків, мовляв, нехай буде в метриці записане, що нашого Федя „пани” тримали до хресту. А такий підпанок потримає дитину в церкві, випіє горівчиска на хрестинах, підість собі добре, тай на цьому й кінець. Поїхав

світами. І дитина, як виросте велика, тільки що в метриці вичитає, хто її тримав при Хрещенні, а самого й на очі ніколи не побачить.

Щей таке буває, що вродиться дитина, а родичі рада в раду тай кажуть: „А кого б нам на куму взяти, як не Катерину? Бо вона вміє сказати й приповісти, випити, заспівати, пореготати, щоб весело було!” І де тільки вродиться дитина, там усе кличуть цю Катерину на куму. Але чи може ця Катерина ручити за християнське виховання дитини, як вона сама вже не памятає, скільки цих дітей тримала до хресту.

А чейже куми це наче заступники родичів. Вони так і називаються „хресні родичі”. І якби ця дитина виросла велика, після церковного права їм не вільно з нею заключити Тайни Супружества. Бо вони вже для цієї дитини наче близькі кривні. А на случай, як би рідні родичі дитини відумерли, вони обов'язані цією дитиною заопікуватися і заступити родичів.

Але чи вони свідомі цього важного обов'язку? Деж там! Це вже знана річ, як опікуються люди сиротою. Навіть, як хто ніби й опікується цими сиротами, то незavidна їх доля. Буває, лишаться сирітки, а вуйко понюхає, що є там якийсь маєточок, тай вставляється за опікуна, але такого, щоб лиш маєточок загорнути. Тоді він сирітську хату винаймає, поле сам управляє, доробляється, а діточок бере на удержання до себе. Ой, попам'ятають собі сирітки цього вуйка. Поштуркує ними, називає їх, до важкої роботи вживає, ні одежини годячої не справить, ні хлібця, щоб наситились, ні до школи не пішле, ні до церкви не пустить, ой, набідуються сиротята. А як уже дійдуть своїх літ, ча-

сами хочуть вінчатися, а вуйко каже: „А я поля не дам!” — „Чому?” — „Бо моє поле!” — „Таж як? Відколи? В який спосіб?” — питають сироти з плачем. „А я вас годував, а я вам справляв, а я вас лічив, а я до поля докладав!...” І виставить такий рахунок, що все поле не вистає. Тоді аж треба по судах правуватися, щоб від такого вуйка видерти кусок свого поля.

Але ж ці опікуни мали опікуватися щею душею цих діточок. Мали їм дати правдиво християнське виховання. І за цим теж колись упімнеться Суд, але Страшний це буде Суд.

Перед святою Тайною Хрещення родичі повинні застановитися, яке ім'я схотілиби надати своїй дитині. Це справа меншої ваги, одначе і на це треба звернути увагу, а то буває в деяких місцевостях усі хрестять однаково. В одному селі самі Стефани, в другому самі Михайли, або самі Зоськи, чи Євки. В одній хаті по кілька цих самих імен. Тому краще вибирати імена різні.

Одначе не вибирати імен чужих, або дивовижних. Приміром такі імена: Болько, Стахо, Рузька, Агнешка, Мнечка, і т. п. є чужі і наш греко-католицький обряд таких імен не знає. Потім з такого імени інші діти підсміхаються і дитина терпить. Коли надаємо дитині ім'я з української історії, як Ігор, Ольга, Ярослав, Богдан і т. п., треба додати до нього ще друге якесь ім'я з церковного календаря.

Про все треба перед хрещенням подумати і приготувати, **лиш** про одне не треба думати, а це про горілку. Бо ще від панщизняних часів завівся в народі страховитий звичай, що без горілки не можна хрестини відбути. Це проклятий звичай. Пе-

ред народженням дитини родичі — пють, перед хрещенням дитини — пють, охрестять дитину — пють, женять чи видають дитину — пють, і ховають дитину до гробу — знову пють. І родичі задурманюють себе й дитину задурманюють. Вже в утробі матері ця дитина затроєна горілкою. А як народиться і отворить перший раз очі на світ, то знову найперше бачить горілку. Охрестять дитину, вона стане невинним янголятком і відразу з цим янголятком вступають до шинку чи до коршми і там пють. О, яке це негарне, простакувате, жорстоке! Устами співають дитині „многих літ”, а ділами вбивають цю дитину для світа і для Бога.

Отож треба нам інакше приготувитися до св. Тайни Хрещення. З повагою, з набожністю, і з молитвою, щоб Господь прийняв цю дитину на члена Христової Церкви і на наслідника неба. А горілки не впускати до хати. Коли маємо таке товариство, що бореться зо старшими проти алькоголю і називається „Відродження”, то чомуж допускати до пияцтва при маленькій, невинній дитині, що приймає св. Тайну Хрещення, яке є властивим відродженням людини не тільки для дочасного, але й для вічного життя. Тож постарайтеся на кумів добрих ручителів, що гарантували б за правдиво християнське виховання дитини, що її тримали на руках при св. Тайні Хрещення.

7. ОБРЯД

Велика благодать сходить на дитину при св. Тайні Хрещення. Щоб цю невидиму внутрішню благодать хоч трохи людям унагляднити, дав Христос цій Тайні видимі знаки, себто поливання водою і слова хрещення. А Церква Христова цю Тайну прикрасила чудовим, зворушливим обрядом. Відбувається він ось так:

Хресні родичі (куми) приносять дитинку до церкви і стають коло порога в притворі. Дальше їм не вільно з дитинкою іти, бо храм, це місце для вірних християн, а ця дитина ще не є членом Христової Церкви. Священик убирається у світлі ризи, епітрахиль і фелон, виходить теж у притвор, і робить над хрещаемим три рази знак св. хреста, словами: „В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, Амінь”. Відтак кладе на голову хрещаемого праву руку і читає приписані молитви. Опісля дує на нього три рази, на чоло, уста і груди, кажучи: „(Боже) Ізжени от него (от нея) всякого лукавого і нечистого духа, криющагося і гніздящагося во серці его (ея)”...

Тепер хрещаемий з хресними родичами відвертається у противну сторону від олтаря, себто на захід сонця, лицем до дверей, а священик питає три рази: „Чи відрікаєшся сатани, і всіх діл його, і всіх ангелів його, і всеї служби його, і всеї гор-

дині його?" А хрещаемий відповідає на те теж три рази: „Відрікаюся!" За малу дитину відповідають хресні родичі. Олтар представляє Боже Царство, а відворотом від нього заявляє хрещаемий, що відрікається царства сатани.

Після цього хрещаемий з хресними родичами звертаються назад лицем до олтаря, а священник знову три рази питає: „Чи обіцяєш служити Христу і вірувати в Нього?" На це хрещаемий відповідає три рази: „Обіцяю!" За малу дитину цей хресний обіт складають хресні родичі. Тепер священник кладе на хрещаемого епітрахиль, і вводить його та хресних родичів у церкву, а входячі говорять голосно віроісповідання: „Вірую”...

Вони стають перед тетраподом, і священник помазує хрещаемого на знак хреста т. зв. „елеєм оглашених” на чолі, на грудях, плечах, ухах, руках і ногах. При цьому говорить відповідні молитви (завзиви). Помазуючи чоло, що закриває собою людський мозок, каже: „Помазується слуга Божий (Божа) (такого то імени) елеєм радости, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, щоби його (її) ум отворився до зрозуміння і прийняття тайн Христової віри, і до пізнання його правди, нині, повсякчасно, і віки віків, амінь”.

Відтак помазує елеєм груди, що захоронюють у собі серце, на те, щоб ця дитина цілим своїм серцем і душею і думкою полюбила Бога, і свого ближнього, як самого себе. Плечі, що служать до двигання тягарів, помазує на те, щоби хрещаемий без нарікання двигав солодке ярмо Христове, і всі хрестики, що в житті спадуть на його рамена. Уха помазує на те, щоби хрещаемий слухав науки про правди віри і голосу Христового Євангелія, руки,

щоб ними творив діла на Божу славу, а ноги, щоб ними ходив усе дорогами заповідей Христових.

По цих обрядах слідує уділення властивого акту св. Тайни Хрещення. Священик зливає водою голову хрещаного три рази і говорить: „Крещється раб Божій (раба Божія) [тут надає ім'я] в ім'я Отця †, і Сина †, і Святого Духа †, Амінь.

Оцими словами і поливанням води зійшла освячуюча ласка на охрещеного. Його душа є вже чиста і невинна. Він прийшов на світ з первородним гріхом і немилий Богу, а тепер милий Богу і є наслідником небесного царства. Коли він дорослий і мав особисті гріхи, Господь простив йому всі. І на знак цієї чистоти душі накладає священик на охрещеного біле полотно, т. зв. крижмо. Вкінці дає охрещеному (або хресним родичам) горіючу свічку і наповідає, щоби старався через ціле життя просвічуватися світлом Христової віри і добрими ділами.

Ось так дитина є вже охрещеною. Другий раз приймати хрещення не треба, і не вільно, бо св. Тайна Хрещення витискає на душі охрещеного незатерте знамя „христіянина” раз на ціле життя. Це вже сам простий розум так наказує. Бо, як ти є Українець, то чи треба тобі ще раз казати і робити з тебе Українця? Як ти раз є христіянин, то чи ще раз треба робити тебе христіянином? Як ти раз став дитиною Божою і членом Христової Церкви, то чи треба ще раз це саме повторяти. Це лиш не-свідомих і темних людей баламутять усякі сектарі.

Прийде якийсь заволока баптист до села і скаже: „Слухай, Іване! Ти є дурний! Те, що ти вже раз хрестився, неважне, нездале! Скачи в ріку, а я тебе добре охрещу!” І назбирається таких несвідомих

більше, позаганняє баптист старих газдів і бабів у ріку, чи ставок, і на стид, сором і ганьбу цілого села перехрещує їх. Дідусь сивоволосий, бабуса старенька, і ці розбираються до нага й лізуть у воду. Ой, бідненькі нещасні! То ви вже над гробом трясетеся і досі ще не знали, що ви вже охрещені?

Після охрещення дитини батько дитини ще подає дані до впису в метрику уроджених. Тут треба подати дату і місце уродження дитини, імена батька, матері та імена і родові прізвища їхніх родичів. Ці імена, а головню прізвище треба подати дуже докладненько, бо як запишеться у метрику, так потім і кличеться дитину. Одначе нераз таке буває, що батько подаючи інформації до метрики, плутає імена, перекручує прізвища, або таки не знає деяких імен і родових прізвищ своєї рідні. Це смішно і дивно. І мимохіть насувається тут думка: Як ти, чоловіче, навіть не знаєш родоводу власної родини, то як ти можеш знати свою ширшу родину, що називається нацією, історією? Як ти пізнаєш родовід українських князів, королів, гетьманів, що творили твою національно-державну родину? Та чейжеж кожна свідома, культурна людина повинна і мусить знати свою рідну історію. Бо тільки тоді вона може любити свій нарід і працювати для національного добра. А родина, це наче маленька, домашня історія. Таж навіть у молитві треба хоч згадати за померші душі рідні.

Крім родоводу родичів вписується теж до метрики й кумів і повитуху, що була при породі. І метрика вже готова, й охрещений має вже легітимацію, що він є членом Христової Церкви. Але чи на цьому кінець? Ні! Тепер іде про те, щоби цей охрещений аж до смерти був членом актив-

ним, діяльним, не паперовим, не гнилою колодою.

Хто працює в товариствах, той добре знає, що це значить „паперові члени”. З них ніхто потіхи не має. Як записався Семко на загальних зборах у члени товариства, тай тільки його бачили. Ні на сходах його, ні коло бібліотеки, ні помочі від нього, ні ради, ні поради — або він знає, чого живе на світі? Такі є й деякі христіяни, особливо в нинішніх часах. Вони лиш у метриці записані, що вони христіяни, а живуть, як нехристи, як погани. А то буває, ще й декотрий наспіхається з віри, з Церкви, з усього, що Боже. Цього навіть не зробить член світського товариства. Бо, як не вміє бути діяльним членом, то хоч не плює на своє товариство. А паперовий „християнин з метрики” і на таке здобудеться. Бо що йому віра, що йому обряд, що йому метрика? Він кожної хвили цю метрику витягає і перепишеться на чуже, на інше. Він на цій метриці буде інтереси робити, доки вдасться. А потім загалом і віри за юдин гріш відречеться тай затисне кулаком аж до неба. Ото, на що здобудеться лихий чоловік доконати! Але чи це чоловік?

Тому добре зрозумійте, що це св. Тайна Хрещення! Не марнуйте Божих дарів, що їх ця св. Тайна вам подає. Будьте діяльними членами Христової віри і свого греко-католицького обряду, в якому ви охрещені! Не міняйте метриками, не торгуйте ними, бо на цьому інтересі напевно стратите свою душу. Не зраджуйте Христа, бо св. Тайна Хрещення витиснула на вашій душі незатерте знамя св. хреста і з цим знаменем станете колись на рахунок з Богом.

8. БОРЦІ

Кожне товариство бажає собі мати членів не паперових, але діяльних. Бо ці члени мають здійснити між людьми ту ідею, яку дане товариство вибрало собі. Тому кожне товариство влаштовує для своїх членів відповідні сходи, анкети, курси, подає відповідні вказівки (інструкції) та письма, щоб ті члени мали з чим іти в народ і ширити вибрану ідею.

Так роблять Читальні, Кооперативи, загалом усі освітні й господарські установи. Чому? Бо чейже з порожнього не наллеш. Щоби щось другим передати, треба перше самому це мати. Щоб других учити, треба самому знати. Треба вміти доказати й ділами засвідчити, що ваша думка-ідея вірна та добра.

Чим більше товариство, тим більшої праці вимагає від свого члена. А таким найбільшим, світським товариством є нарід, нація, є держава. Тож таке товариство вже не тільки хоче праці для народу, але воно домагається від своїх членів, щоб навіть життя жертвували за національну справу, за народ, за державу. Бо інакше ніякий нарід не встоявсяб у силі, ніяка держава не оперласяб ворожій напасті.

Тому то кожна держава відповідно вишколює

до цього своїх членів. Вдягає тих членів у відповідний стрій, чіпає їм на видному місці відповідні відзнаки, вчить їх карности, дає їм у руки зброю та каже: „Жовніре! Брони, здобувай слави, або — поляж! Памятай! Поляж, а не зрадь!”

Та найбільшим і найважливішим товариством для світа і для неба, є товариство Христа, Христова Церква. І Христова Церква теж не хоче членів паперових, з метрики, але вимагає, щоб ці члени ділами доказали свою вірність Христовій ідеї, та життя своє жертвували за справу Божу, за спасення безсмертних душ, за щасливу Вічність. Христова Держава теж вимагає від своїх членів, щоб були карними жовнірами, відважними борцями, героями дійсно безсмертної слави.

Тому Христова Церква дає кожному своєму членові відповідний стрій, відзнаку й оружје. Стрій, це освячуюча ласка, відзнака, це хрест, а оружјем Христове Євангеліє. І саме св. Тайна Миропомазання є цим зверхнім знаком, що відзначає члена на Христового воїна, борця, героя. **Свята Тайна Миропомазання, це Тайна, в котрій охрещений через помазання св. миром і молитву священика одержує ласку св. Духа, щоби віру визнавав постійно і жив згідно з нею.** І Церква Христова каже до миропомазаного: „Ти, жовнір Христовий! Брони, здобувай славу, або — поляж! Памятай! Поляж, а не зрадь Христа!”

Хто має власть уділювати св. Т. Миропомазання? Ясна річ, що тільки єпископ, або священик. Жовнірів приймає у ряди армії тільки військовий старшина. А в Христовій Армії цим старшиною є єпископ і священик.

В нашому греко-католицькому обряді св. Т. Миропомазання найчастіше уділяє священник, і то звичайно малій дитині зараз після св. Т. Хрещення. В латинському обряді св. Т. Миропомазання уділяє тільки єпископ, тому до цієї Тайни в них звичайно приступають уже дорослі діти й молодь. Бо єпископ може приїхати до даної місцевости раз на кілька, а то й кільканацять літ. У нашому обряді має право миропомазувати кожний священник, зате св. миро, яким він миропомазує, освячує сам єпископ, і то раз на рік у часі Служби Божої у Страстний Четвер перед Великоднем. Єпископ розсилає миро у відповідній кількості до кожного деканату, а декан розділює його знов між Отців парохів. Парох переховує св. миро у відповідній мирниці в церкві цілий рік і ним миропомазує охрещених.

Миро привозять до нас з полудневих, теплих країв. Є воно мішаниною трьох складників, себто оливи, бальзаму й інших пахучих олійків. І кожний цей складник має своє символічне значіння.

Олива означає ласку Святого Духа, яка скриплює миропомазуваного до боротьби з ворогами спасення. Колись давно, а головню в полудневих краях олива була головним продуктом щоденного вжитку. Її витискають з оливкових овочів (подібних до сливок), як вино з винограду. Оливою теж намазували собі тіло, щоби було відсвіжене, гнучек й відпорне на шкірні подразнення. Бо кожна, хочби найменша ранка на тілі в гарячих краях може бути причиною закаження крови та інших недуг. Тому то в полудневих краях люди навіть мало голяться, і запускають бороди, щоби бритвою не задраснути шкіри.

Особливо намазувалися оливою змагуни, що виступали до спортових змагань й атлетичних дужань. Змагуни звичайно виступають наго, тому намазувалися оливою, щоб тіло було гладоньке, еластичне, звинне, бо саме справність тіла має в атлетичних дужаннях найважливіше значення.

Тому теж і Церква Христова при миропомазуванні охрещеного вживає оливи на знак, щоб його душа при допомозі Божої ласки була метка, звинна і пружива в дужаннях з діаволом, що з усіх боків засідається, якби на нас напасти.

Другий складник св. мира, себто бальзам, теж походить з полудневих країв. Його виробляють з відповідних дерев і зел. Бальзам має в собі цю прикмету, що консервує організм перед гниттям, зіпсуттям. Старинні Єгиптяни так уміло бальзамували тіла померших, що деякі ще й донині заховалися. А це вже буде кілька тисяч літ, як жили старинні Єгиптяни. Але вчені люди ще нині розкопують старинні єгипетські піраміди (гробівці) та знаходять у них мумії (забальзамовані тіла) єгипетських фараонів (королів).

І коли Церква Христова вживає при миропомазуванні охрещеного бальзаму, то на те, щоб його душа при допомозі Божої ласки, могла встоятися в невинності перед зіпсуттям гріха і перед моральною гниллю. Нехай ця душа законсервується в доброму стані не на тисячі чи мільйони літ, але на цілу Вічність, до якої ми всі призначені.

Вкінці третій складник св. мира, себто пахучі олійки, надають йому милого запаху. Люди скроплюють пахучими олійками кімнати, натирають своє тіло, щоби прочистити воздух, убити всяку

немилу вонь, на те, щоб кожному було мило по-бути в них.

Подібно теж і при миропомазуванні вживається пахучих олійків на знак, щоб наша душа при помочі Божої ласки жила в правдивій набожності і ширила довкола себе милий запах християнських чеснот.

Ось такі прикмети складників св. мира, і такими прикметами повинна визначатися душа кожного християнина. Бо він є жовніром Христа. Він має свою душу заправити до боротьби з гріхом, він має боронити її перед змисловістю, тілесним збоченням і моральною гниллю. А зате має ширити довкола себе християнські чесноти. І саме св. Тайна Миропомазання дає нам силу, щоб ми були жовнірами Христа. Ця Тайна:

- 1) помножує в нас освячаючу ласку;
- 2) уділяє особливу дійсуючу ласку визнавати постійно св. віру і жити після неї;
- 3) витискає на душі миропомазаного незатерте знамя „Христового борця”.

Отож памятай, християнине, хто ти є! Ти є жовніром Христа аж до смерти. Бериж Христову зброю в руки та борони, здобувай слави, або — поляж! Памятай! Поляж, а не зрадь Христа!

9. БОЯГУЗИ

Одного разу виходив Ісус з храму й побачив десь на сходах бідного хлопця, прошака. А був він сліпий і то від уродження. І спитали ученики Ісуса: „Скажи нам, Учителю, хто завинив, що цей бідачисько сліпим народився? Хто згрішив, він, чи його родичі?” Бо здавалося їм, що як хто є калікою, то він це терпить як кару за свій гріх, або за гріх своїх кривняків.

А Ісус відповів: „Ані він не згрішив, ані його родичі, але щоби явилися діла Божі на нім! Мені треба сповняти діла того, хто мене післав, поки день; прийде ніч, коли ніхто не зможе робити. Поки Я в світі, Я світлом світа!” І після цих слів плюнув на землю і зробив болото зі слини й помазав прошакові очі. І сказав йому: „Іди, умийся у сажавці Силоамській!” І пішов прошак, умився і прийшов видючим.

А сусіди та інші люди, побачивши його видючим, дуже здивувалися й говорили: „Чи це не буде той прошак сліпий, що все сидів під храмом і жебрав?” І одні говорили: „Так, так! Це той самий! Перше був сліпий, а тепер прозрів!” А другі знову говорили: „Ей, ні! Це не є той сам! Ц якийсь інакший! Він лише подібний до тамтого! Бо як це мо-

же бути, щоб зо сліпого так нараз зробився видючий?”

Почув це прошак і каже до людей: „Це не інакший, ані не подібний, але таки я сам! Це я був сліпий від уродження, а тепер уже бачу на очі!” А люди питають: „Як жеж це сталося, що тобі так нараз отворилися очі? Хто тебе лічив? Де ти такого чудотворного ліку дістав?” А прошак каже: „А от цей чоловік, що зветься Ісус, зробив якесь болото, помазав ним мої очі та сказав до мене: „Іди в купіль Силуамську і там умийся!” Тай я пішов, умився, і вже бачу! Ой, який я тепер щасливий, що можу бачити світ! Начеб щойно тепер на світ народився!” — тішився перенятій великою радістю, щасливий прошак. І знову люди питають: „А деж цей чоловік, що тебевилічив?” А прошак каже: „Ой, не знаю де він! Може він тут десь є, але я таки не знаю де!”

Люди, одні вірили прошаків, а другі сумнівалися і недовіряли. І кажуть: „Ану ходи з нами до нашої Старшини! Роскажемо їм про цю подію, бо це якесь дивне виглядає і незвичайне!” І привели прошака до фарисеїв. Вислухали фарисеї їх бесіди й самі питають прошака: — „Слухай, небоже! Скажи нам, як це ти прозрів?” А прошак знову те саме каже: „Той чоловік, що зветься Ісус, положив мені болото на очі, і я умився, і бачу!”

Почули це фарисеї, тай зачали сперечатися між собою. Одні кажуть: „Ой не від Бога цей чоловік, що суботи не шанує!? Нині таке свято, субота, а він болото робить і береться людей лікувати!” А другі кажуть: „Але, як може грішний чоловік такі чудеса творити? Якби він не був від Бога, то не зробивби такого чуда?”

Отак поспорили між собою, тай знову питають прошака: „А скажи нам, що ти думаєш про цього чоловіка, що отворив твої очі?” А прошак каже: „Це не звичайний якийсь чоловік! Я думаю, що це мусить бути якийсь великий пророк!” Але Жиди не хотіли повірити в це, і кажуть: „Що будемо з ним говорити? Він нічого не знає! Ми закликаємо його родичів, а вони це краще будуть знати, в який спосіб їх син прозрів!”

І покликали родичів. Прийшов батько, прийшла мати, стали в порозі, та аж трясуться зо страху. Думали, може тут Бог знає що з ними буде. Оглянулися на боки, та кланяються панам фарисеям. А фарисеї питають: „Слухайте, родичі! Скажіть нам, чи це ваш син, що сліпим уродився?” А родичі кланяються низенько тай кажуть: „Та ніби наш!” — „А якжеж він тепер бачить? Що це з ним сталося?” — питають фарисеї. А родичі знову кланяються низенько, і кажуть: „Та ми знаємо, що це наш син, і що він сліпим уродився! Але як він тепер бачить, ми не знаємо!”

Це мусіло таки самих фарисеїв розгнівати. Бо як це можливо, щоб родичі не знали, в який спосіб їх син став видючий. Таж він, як прозрів, то найперше прибіг до дому, і своїм родичам мусів найскорше розказати, в який спосіб він відзискав зір. Таж там у їх хаті мусіло бути з цього приводу і радості, і втіхи, і бесіди що не міра. Бо це не звичайна річ. Син літами був сліпим прошаком, аж нараз стає видючим чоловіком.

І мусіли знову фарисеї допитувати родичів: „Кажіть, кажіть правду! Ви мусите знати! Як це сталося, що ваш син прозрів? Хто його так нагло уздоровив?” А родичі знову: „Не знаємо, і не зна-

емо!" А вкінці зачинають усе звалювати на сина, і кажуть: „Ми таки не знаємо, хто отворив йому очі, але він уже старший, має свої літа, то нехай сам про себе говорить! Питайте сина! Нехай говорить!"

Ото родичі? А то боягузи! Батьку! Мамо! Та чого боїтеся? Та чому неправду говорите? Та чого стидаєтеся, чого боїтеся? Кого боїтеся? Та будьте трохи сміливі, відважні! Та кажіть правду! Та чого боїтеся признатися до Христа? Та чого звалюєте все на сина? Та чого заслонюєтеся дитиною? Та бороніть свою дитину! Та кажіть: „Це наш син! Так, так! Він був від уродження сліпий, а нині Христос зробив на нім велике чудо. Христос чудесним способом отворив йому очі. Це не диво, бо цей Христос наш Месія, наш Спаситель, це Син Божий! Так, так! Не вірите Йому, то повірте його ділам! Чи ж це перше чудо, що Христос зробив? Чи ж мало вже вилічив усяких калік, хромих, глухих, сліпих, біснуватих, спараліжованих? Ох, яка велика радість розпирає наше серце, що наша дитина вже бачить світ! Які ми вдячні Ісусові за те! Ми життя жертвуємо для Христа, за Христа!"

Але деж там! Не сказали так! Боягузи! Ото родичі! Ото приклад для молодших! Ото жовніри Христові! Ото післати таких жовнірів на фронт! Ото доробиться таким жовніром держава! Ото принесуть користи Христовому Царству? Сорому хіба, тай ганьби!

На жаль таких боягузів і нині є багато. Зявиться якийсь агент у селі, в читальні, в млині, чи на торзі, й цілу годину буде плести безбожні тервені, а люди, щоб хоч одно виступило проти, так нема його. Сховає голову під стіл і мовчить. А не-

хайби такого боягуза притиснув хто до кута, так вам відречеться і рідної мови, і народу, рідного батька, матері, і свого обряду, і віри, навіть Бога, скаже: не знаю! А чейже ти миропомазуваний на Христового жовніра, борця, героя! Який звіт складеш Йому при твоєму Кінці? Чи не сором тобі?

О, зате син цих родичів-боягузів показався куди кращий. Як не могли фарисеї домовитися з родичами, тай ще раз покликали його до себе, і кажуть до нього: „Дай славу Богу, себто присягай! Ми знаємо, що цей чоловік, котрий тебе уздоровив, є грішний! Що ти на те?” А прошак каже: „Чи грішний, не знаю, не скажу! Але одне знаю, що я був сліпий, а тепер бачу!” А фарисеї знову: „Щож він зробив тобі? Як отворив твої очі?” А прошак відповів їм: „Таж я вам уже розповідав, і ви вже раз чули! Що ще хочете почути від мене? А може хочете бути його учениками?” Фарисеї цим образилися, і кажуть у злості: „То ти є учеником його, а ми ученики Мойсееві. Ми знаємо, що до Мойсея говорив Господь, а цього Ісуса не знаємо, звідки він!” А прошак каже: „Ото диво, що ви ще досі не знаєте, звідки він, таж він отворив мої очі в чудесний спосіб! Таж ми знаємо, що грішників Бог не слухає, а коли хто боїться Бога й волю його чинить, того вислухує. Чейже від віків не чувано, щоби хто отворив очі сліпому від уродження. Тож колиб він не був від Бога, то не мігби нічого подібного робити?” А фарисеї йому відповіли: „В гріхах ти ввесь родився, і ще будеш нас учити?” Розлютилися й викинули його геть.

Почув Ісус, що викинули його геть, і знайшовши його, сказав йому: „Чи ти віриш у Сина Божого?” Він відповів: „А хто він, Господи, щоби

я увірив у нього?" І сказав йому Ісус: „І бачив ти його, а хто говорить з тобою, це він!" А він сказав: „Вірю, Господи", і поклонився йому.

Оце молодець! Оце гарний приклад до наслідування! Оце вам жовнір Христовий. Сміло й відважно визнає Христа і боронить Його. Він не дивиться на те, що він собі звичайний прошак і сам один, а перед ним ціла всевладна Старшина. Він отверто говорить правду просто в очі, викидає їм їх блуд і фальш. Він готов на геройство й життя віддавши за Христа.

Ось таких нам християн потрібно, а не трусів і боягузів, що ховаються одні одним поза плечі, або звалюють вину на других людей, навіть на своїх рідних! Таких боягузів нам не треба! Гей, молодці! Будьте відважними борцями! Героями!

10. ГЕРОЇ

Я бачив жовніра, як ішов на війну. Це було в 1918 році. Йшов доріжкою молоденький хлопчина з клуночком у руці, а поруч нього старенька мати поступала, втираючи запаскою заплакані очі.

Дійшли до касарень і в брамі розпрощалися. Ще раз оглянувся син за мамою й увійшов між гурт інших хлопців, що вже стояли на касарняному подвір'ї. А старенька мати прилучилася до гурту жінок, що теж привели своїх синів, і поставали гуртками за огорожею на дорозі. Всі жалісно споглядали на хлопців.

А хлопці в гурті ніби повеселішали. Роспитували один одного, та зповідали собі щось. На подвір'я заїхало кілька фір з військовими одностроями й воєнним приладдям. Якийсь військовий старшина дав приказ, щоби хлопці переодяглися. Найперше понакладали хлопцям на голови стрілецькі шапки з лискучими відзнаками на переді. Після цього понадягали хлопці військові плащі, що в них на ковнірах були сині відзнаки з жовтою обвідкою. Відтак кожний дістав у руки кріс, і ремінний пояс з набійницями.

Хлопці гляділи один на одного, горділи своїми одностроями й відзнаками та всміхалися весело, жартуючи всякими дотепами. Матері крізь ого-

рожу пізнавали своїх синів, і теж всміхалися небоги, побачивши стрільчика свого.

Прийшов військовий духовник і старшини. Стрільці поставали з повним вирядом у ряд, капелян виголосив відповідну промову, а стрільці з великою повагою зложили присягу на вірність державі.

Тепер чекав їх важний військовий обов'язок. Молоденький стрільчик підійшов до огорожі й кликнув:

— Мамо! Дивіться на мене! Я вже стрілець! Іду в бій! А за що, ви чули й знаєте самі! Не плачте, не журіться, я вам слави добуду!

— Сину! Стрільчику мій! — закликала, наче врадувана мати. — Іди, іди та скоро вертай! Ідять, ідять усі за кращу нашу долю...

І розпращались стрільчики з матерями. Боевої пісні затягли, а сурми кликали на перемогу.

Отак і Христова Церква виряджає своїх борців на перемогу. У св. Тайні Миропомазання священник помазує святим миром на знак хреста чоло, очі, ніздря, уста, вуха, груди, руки і ноги миропомазаного й говорить при цьому слова: „Печатъ дара Святаго Духа, Амінь!”

Найперше миропомазує чоло на знак хреста. Це найважливіша відзнака Христового жовніра. У кожного жовніра найважливіша є шапка. Бо на шапці, на чолі, є відзнака, по якій пізнаємо, до якої армії він належить. І кожна держава має свою відзнаку, свій герб, символ. Глянемо на шапку, на відзнаку, і вже знаємо, чи це жовнір німецький, французький, італійський, чи інший.

І цією відзнакою свідомий жовнір гордиться. За цю відзнаку він кладе своє життя. Тому і Хри-

стова Церква кладе своєму жовнірові на чоло свою відзнаку, себто знак св. хреста. І каже до нього: Слухай, жовніре Христовий! Це твоя відзнака! По цій відзнаці пізнають люди, до якої Армії ти належиш. Не стидайся цієї відзнаки, але будь гордий нею. Борони її, не стидайся її, життя положи, а не дай собі її відняти! Не стидайся хреста! Бо цим знаком найлютішого ворога побідиш і здобудеш славу дочасну й безсмертну!

Потім священник миропомазує знаком хреста очі, щоб мали силу відвертатися від огидних видовищ і соромних образів, а дивитися на річі гарні, шляхотні, Божі; ніздря, — щоб мали силу замикатися перед вонючою гниллю морального зіпсуття, і вдихати до своєї душі милий запах християнських чеснот; уста, — щоби мали відвагу говорити правду і голосити Божу славу, а не говорити огидних слів, сороміцьких бесід, пісеньок, проклонів та всяких богохульств; уші, щоб мали силу й охоту приймати Божу науку Христового Євангелія, а не слухали обмов, очорнювання, безбожницьких промов та інших підшептів злого духа; груди, щоби мали відвагу випнятися у перший ряд, на фронт, на чоло за Божу справу, а не корчитися рабом „у штири погибелі” перед ським таким заволокою, агітатором, безбожником, чи навіть найбільшим світовим достойником, але таким, що хоче вирвати з наших грудей віру в Бога; руки, щоб мали гарт сильно тримати зброю Христову й чинити добрі діла, а не ховати рук у кишені, або чинити діла злочинні, чи то бабратися ними в болоті гріха; ноги, щоб мали рішучий крок ходити все простою дорогою, все вперед, до побіди, до сонця, до слави, до Бога, а не блукати манівцями, втікати

соромно з поля бою й ховатися по брудних завулках темної ночі.

При цьому говорить священник слова „Печать дара Святого Духа, Амінь!”, що є неначе проведенням присяги на вірність у боротьбі за Божу справу. Памятай, чоловіче, на тобі є витиснена печатка святого Духа! Це знак, що ніколи не дасться затерти. Він буде на тобі нестертий аж до смерті і з цим знаком станеш колись на Божому Суді. Ти маєш свободну волю. Можеш у житті різно поступати, але одного не забувай, що на тобі є печатка дару святого Духа. І коли ти цей дар зневажиш, подопчеш, випрешся його, незатерте його знамя таки лишиться на тобі й осудить тебе колись перед Божим Трибуналом. Ти можеш свого батька зневажати, можеш його вирікатися, можеш навіть свою окайну руку на нього піднести, але памятай, що твоє лице подібне до лица твого батька, в тобі все остане батькова кров і кість і матірня груди. Цих річей не випрешся ніколи. І вони тебе осудять за зневагу родичів перед людьми і перед Богом. Так само і знамени Христа не скинеш зо себе ніколи й за зневагу Його станеш до грізної відповідальности.

І розуміють вірні християни значіння св. Т. Миропомазання, а сила св. Духа пориває їх аж до героїства. Від початків свого існування аж по нинішній день Церква Христова терпіла й терпить страшні кроваві переслідування, та все з них виходила і виходить побідно. Ллється невинна кров потоками, падають мучені жертви, та на їх місце виступають свіжі сили, нові борці, мученики і герої, і далі скріплюють і ширять Царство Христове на землі.

Вже давно в перших віках християнства, визна-

ців Христа жорстоко переслідували, мучили, били, камінували, калічили, топили в ріках, кидали диким звірятам на жир, або живими обливали смолою, завивали пальним матеріялом, привязували до стовпів та запалювали, щоб горіли замість смолоскипів. Але це не відстрашувало віри в Христа.

Не менші жертви падали в середньовіччі, а вже сучасна доба ніби найбільшої культури й цивілізації доказала, що потрафить перегнати всі тортури християн, про які колинебудь світ знав. Нині під Большевією, у Мексику, в Еспанії та інших краях гинуть мільйони Христових братів від кулі й шибениці, по тюрмах і таборах. Новітніх тортур годі й описати, бо кров стинається у жилах. Вони на правду в своїй жорстокості модерні.

Але йдуть нові борці, йдуть герої. Смерть їм не страшна, бо перемога певна. Самі ворота пекла не переможуть Христової Церкви. Сила святого Духа ділає. Тож не будьте трусами і боягузами! Ану в ряд! Будьте герої! На фронт! За Христа! За віру батьків. Бери хрест у руки! Сим знаменем по-бидиш!

11. ДЕЗЕРТИРИ

Нема потіхи для армії, як жовнір боягуз. Такому жовнірові годі довіряти й посилати на героїський чин, бо може його не виконає. Бо він усього боїться, він усе нерішучий і непорадний. Це стара дитина, яку все треба провадити.

Але часами й боягуз виконає своє завдання. Ідуть інші в бій тай він у гурті піде. І може скільки годин, стільки допоможе. Але гірша справа, коли жовнір може гідно сповняти свій обов'язок, має до цього і здібності й виряд, іде на фронт і втікає з фронту. Скидає зо себе військову відзнаку, однострій, кидає зброю в рів, звільняє себе від військового правильника, переодягається у цивільну одягу й ховається між хати. А в думці каже собі: „Ей, без мене там обійдеться! Нехай уже інші там воюють! Нащо мені наражуватися на небезпеку? Я переховаюся між людьми в укритті, а як уже буде по всьому, тоді знову спокійно собі заживу!”

О, це недобрий жовнір, що втікає з поля бою. Це називається дезертир. Для нього визначається окремі стежі, які мають за ним шукати й переслідувати його. І хочби не знати як довго він укривався, все будуть за ним шукати, хіба що ця держава розпаласяб і перестала існувати. А коли зловлять такого дезертира, то розправляються з ним коротко. Його ведуть перед військовий суд. Не перед

цивільний суд, але таки перед військовий. Бо хоч він уже давно покидав зо себе військовий однострій і відзнаки, хоч випустив зброю з рук, та проте він таки не перестав жовніром бути. Він усе числиться військовий чоловік.

А воєнний суд грізний. Він дуже короткий і звичайно до кільканацяти годин кінчиться присудом смерти. Бо тільки смерть може стерти ганьбу дезертира. Йому кажуть: „Ми тебе висилали, щоб ти боронив свій рідний нарід, свою рідну мову, звичаї, обичаї, свою рідну культуру, свою рідну землю, свого рідного батька, матір, рідню, дітей і їх дорібку, а ти втікав з поля бою, щоби ворог знищив твою рідну батьківщину? Ти мав здобувати своєму народові кращу долю і славу, а ти соромно втікав? Твої рідні брати голови свої клали на полі слави, а ти ховався по норах? Сором тобі й смерть! І ця куля, що мав її пустити на ворога, перетинає йому його власне життя.

Отакий закон ухвалив народ для своїх дезертирів і його кожний народ строго придержується. А тепер розважмо, як воно в Христовій державі. Коли люди гидяться дезертиром і так строго його карають, то чиж Христос мавби похвалити дезертира, що втікає з поля бою, де йде про справу найважлишу, про справу Божу, про справу перемоги над ворогами твоєї душі й твоєї вічності? О, ні, братчику! Ти можеш поздирати зо себе одягу Божої ласки, ти можеш відкинути від себе відзнаку хреста, ти можеш випустити з рук зброю Христового Євангелія, ти можеш звільнити себе від правильного Божих заповідей, але проте ти таки не перестав бути християнином. Ти можеш далеко втікати від Христа, від Його святої католицької Церкви, мо-

жеш жити як поганин, відступник, як неслух Богом. затерте знамя христіянина все на тобі ~~через 30, 60~~ Бо тебе в св. Тайні Миропомазання від ~~тебе~~ уже над жовніра Христового, Його борця, Його ~~на сек~~ Христос ніколи не перестане тебе шукати. ~~яка~~ ~~Бог~~ усі уряди, держави і царства завалитися, а ~~цар~~ стового царства навіть сила самого пекла ~~на~~ ~~світ~~ щить. І Христос колись тебе буде судити, не ~~боятися~~ ганина, але як христіянина, як свого жовніра ~~в~~ ~~дез~~ертира.

О, памятай на це, христіянино! Бо особли ~~доки~~ нинішніх часах трапляється багато дезертир Христовій Армії. Напирає сектанство на твоє село чи містечко, а ти підсміхаєшся за вуглом хати. На ~~пи~~рають безбожники на вас, а ти ховаєшся у но ~~ру~~ й кажеш: Нехай інші борються з ними. Ворог за ~~з~~ сипує вас грішними, безбожними, неморальними книжками, газетами, а ти навіть голови не піднесеш. Ворог говорить між вами богохульні бесіди, насміхи і розмови, а ти навіть словом не писнеш проти цього. В селі паношиться гріх, злодійство, пиянство, розпуста, здичіння молоді, а ти навіть пальцем не кивнеш на те. Ти спокійно чекаєш, аж воно само перемине. Ти всюди втікаєш і втікаєш. Якийже ти жовнір Христовий? Ти кажеш, нехай інші борються, а сам ховаєшся, втікаєш. Ой, памятай, що перед Божим Судом ти не втечеш ніколи! І впаде на тебе вирок короткий, рішучий, грізний: „Іди проч від мене!” Покритий соромом і ганьбою дезертира, не ввійдеш у царство неба!

Але трапляються в часі війни, ще поганіші випадки. Оце знаєте, трапляються на війні випадки, що жовнір втікає з поля бою, але не в запілля між хати, а в противну сторону, себто до свого ворога.

ряди рідних братів, біжить до ворога, цивілізований сожі ряди, і звідти ще й стріляє на рідних. Він уже дармагає ворогові розпинати свого брата. Стрій і відна все своє, рідне й переходить у ворожий. Те він та, щоби звідтам мститися на рідних братах. Слитися дається вже гидкішого вчинку нема. Такий

А в, називається зрадник. І на такого жовніра звичайно видає заочний вирок смерти.

Дом см чи в Христовій Армії не трапляються зрад-
дезерт? Трапляються! Апостол Юда, що зрадив са-
ти бо Христу, це перший і найбільший зрадник люд-
звича. А хто є ті, що покинули свою католицьку ві-
ду, й перейшли до баптистів, штундистів та іншого
ходу сектантів? Хто є ті, що перейшли до явних
безбожників, ворогів Христа і Його святої Церкви?
Чого вони перейшли до чужих, ворожих таборів
й організацій? Чи не на те, щоби плювати на все,
що рідне й дороге, щоби стріляти в ряди рідних
братів, щоби нищити Христову віру в народі. Чи
це не зрадники? Це діти Юди! Такі діти навіть уже
пам'ятник поставили своєму батькові. У Больше-
вій над Волгою поставили пам'ятник Юді, на три-
цять метрів високий, з затисненим кулаком до неба.
Та дарма. Болотом на сонце не докинеш.

Читаємо в історії України за яничарів, що були
пострахом і знищенням української землі. Але цим
яничарам можемо простити. Бо хоч це були сини
українських батьків, одначе їх маленькими дітьми
забрали Турки й Татари до себе в ясир, там їх по-
бісурманили, заправили до дикого життя і потім
посилали нищити рідну Україну. І ці яничари, хоч
виконували цей огидний вчинок, то всеж таки вони
були несвідомі цього. Але щож сказати про тих,
що вже дорослі й свідомі, а вирікаються рідної мо-

ви, обряду, віри, і стають на прю з самим Богом. Що сказати про такого чоловіка, що не раз 50, 60 і 80 літ жив у католицькій вірі, аж нараз уже над гробом вирікся своєї Церкви, і перейшов на сектанство, а то й заперечив взагалі існування Бога. О, нещасні Юди!

Страшна є доля зрадників уже на цьому світі. Вони в погорді і в своїх і в чужих. Свої їх бояться, а чужі недовіряють. Бо ануж він знову перейде в якийсь ворожий табір і ще раз зрадить. Навіть ворог гордить зрадником. Користає він з нього доки треба, а потім викидає геть.

Чоловік, що зрадив Христа, не знайде спокою до смерти. Хто раз змінив чи заперечив віру, про такого вже пословиця каже: „Це тепер ні пес, ні баран”. Такий чоловік сам не знає, що зробити з собою. Всі ним погорджують. Він уже за життя померший для світа. І кінець його як Юди. Але як такий Юда гляне колись в очі Христові на Страшному Суді?

О, вважайте, жовніри Христові! Як вас священик миропомазував на Христового борця, то й куми при цьому були. Як при св. Т. Хрещення були вони наче цими ручителями за вас, так при св. Т. Миропомазання вони є наче вашою військовою резервою. Все за першою лавою боеків іде резерва позаду. І якби фронт заломився, вони мають його вирівняти. Так і ви, юнаки за справу Христа, маєте йти в першому ряді пробоевиками, а ваші хресні родичі мають вам помагати. Колиб ви піднепадали і захиталися у вірі, вони обов'язані прийти вам на поміч, скріпити вашу віру й далше провадити вас до перемоги, до великої мети.

Тому й дезертирів на фронті мало, бо ззаду

резерва підсуває. Побачить жовніра, що втікає, та наставляє напроти нього дуло кріса: „Ти куди втікаєш? Ану вперед! Лицем на фронт! Здобувай, а ні, то поляж!” І трудно воякові завертати. Мусить іти вперед. Подібно в Христовій Армії хресні родичі мають завернути дезертира з ганебної утечі тай доброю радою, наукою й осторогою перед вічною карою назад спрямувати до змагань за справу Христа і кращу долю власної душі.

Тому всі враз! Усі вперед! Піднесіть високо стяг Христовий тай усіми силами душі змагайте до перемоги, до щастя, до безсмертної слави на небесних зводах!

Оця книжечка подає катехизмові пояснення про дві перші св. Тайни: Хрещення й Миропомазання. Гутірки про дальші св. Тайни подамо в чергових книжечках.

ЗА ДОЗВОЛОМ ДУХОВНОЇ ВЛАДИ.

Від року існує при Видавництві ЧСВВ в Жовкві окремий відділ книжок католицького гарного письменства (т. зв. белетристики). Гарне письменство — це книжки, писані гарною, літературною мовою, визначними письменниками — призначені для всіх верств народу і для всіх зрозумілі. Щодо змісту — є це повісті, оповідання, вірші й ін. Католицьке гарне письменство — це книжки (повісті, оповідання, вірші) писані добрими, християнськими письменниками, в християнському дусі. Досі католицького письменства (белетристики) майже в нас не було. Нарід наш, особливо освічені верстви і молодь — читали що попало, що тільки по різних наших світських видавництвах появлялося. А вони не раз мало дбали про добрий зміст своїх книжок. Звідси по наших читальнях і бібліотеках багацько книжок противних добрим обичаям, непевних і навіть ярко ворожих вірі! Щоб хоч у часті цьому зарадити, Видавництво ЧСВВ. отворило в себе відділ добрих, літературних книжок до читання. Це бібліотека „Українська Книжка”.

Вже появилися 3 книжки цієї бібліотеки:

- 1) „Чорна коршма” В. Маковського
- 2) „Козацька дочка” М. Вовчка
- 3) „Суд над Іваном Гнатовим” В. Маковського

Чергова книжка буде „Тернистий шлях”, повість з переслідування Церкви в Мехіку.

Кожна книжка має 120—160 стор. друку, артистичну обротку, а коштує всього 95 гр. разом з поштою!

Українці-католики! Станьте в ряди читачів української, католицької книжки! На славу Божу, на добро нашої Церкви і народу! В добрій нижці — наша добра доля!

**Книжечки замовляйте по адресі: Видавництво
ОО. Василян — Жовква — Żółkiew.**

(1р. 30к)

1,92
(1986)

2856

Людам, що хотіли б добре пізнати свій віру й особливо ті правди віри, які головню з речують чи перекручують усякі сектарі — порємо гарні, протисектарські книжечки:

„Католицькі Читання”

Кожну книжечку читається цікаво, мов яку повість! Досі появилися отсі книжечки:

1. І буде одне стадо і один пастир	Ціна	5 гр.
2. „Радуйся Благодатная”	”	5 ”
3. Стережіться облудних пророків	”	5 ”
4. Поза Церквою нема спасення	”	5 ”
5. Поеднання	”	5 ”
6. „Не бороніть дітям приходити до мене”	”	5 ”
7. В церквах благословіть Господа	”	5 ”
8-9. „Радуйся живиносний Хресте”	”	5 ”
10-11. Сектанти	”	10 ”
12-13. З темряви до світла	”	15 ”
14. Чому я покинув „нову віру?” (в друку)		

Ціна книжечок така приступна, що на неї навіть найбіднішого стати, а тоді буде безпечний перед ріжними сектарями-агітаторами.

(На пошту до кожної книжечки додається 5 гр. Хто замовляє всі ті книжечки разом, або одної десять і більше примірників, тому пошту оплачує Видавництво ЧСВВ).

Боронім св. віру перед ворогами! Але наперед — пізнаймо її добре!

**Книжечки замовляйте по адресі: Видавництво
ОО. Василян — Жовква — Żółkiew.**

PJ 2856

y-